

De Kringdag bij Sancta Barbara, Oirschot

Schoner kan het niet!

In onze lange loopbaan als gildebroeders in verschillende functies hebben wij toch wel een bepaald begrip overgehouden, wat een gildefeest zoal te bieden heeft. Wij hadden het voorrecht aanwezig te zijn op de Kringdag van het Gilde „Sancta Barbara” te Oirschot, dat dit jaar de Kringdag in handen had. Het is een bekend feit, dat de meeste gilden te kampen hebben met geschikte plaatsen om de verschillende wedstrijden te organiseren; helaas zijn deze in de regel een eind buiten het dorp, wat dikwijls een lange mars inhoudt en weinig comfort ter plaatse.

Welk een verrassing was de Oirschotse Kringdag. Ik geloof niet, dat wij ooit een mooier feest hebben medegemaakt, vanwege de entou-

rage van het marktplein, waarbij de oude kerk en het gemeentehuis. Trots noemde de burgemeester Oirschot de hoofdstad van de Kring.

Zoals te verwachten was, klopte de organisatie als een bus, daar „Sancta Barbara” wel eerder heeft getoond, wat het kon. Het was een liele toer om alles vlot te doen verlopen gezien de beperkte ruimte en het enorme aantal toeschouwers. Ook het weer werkte mede en na de officiële ontvangst door de burgemeester van autoriteiten, koningen en hoofdlieden in de Raadskelder nam het feest een aanvang volgens de traditionele wijze, zoals wij dat gewend zijn. Wij spraken verschillende vreemdelingen, die met open mond stonden te kijken en hun enthousiasme niet onder stoelen of banken sta-

ken. Algemeen was de opmerking, waarom toch niet meer publiciteit aan een dergelijke manifestatie wordt gegeven, daar vele mensen, vooral in het noorden, niet het minste idee hebben, van wat hier werd geboden. „Sancta Barbara” proficiat !

Red.

Uitslagen Kringdag

Mooiste Koning: St. Joris Tilburg.
Schoonste geheel gekostumeerd 1e Prijs: St. Barbara Oisterwijk; 2e Prijs: O. L. Vr. Broederschap, Oirschot.
Schoonste geheel ongekostumeerd 1e Prijs: H. Willibrordus Casteren; 2e Prijs: St. Joris Hoogeloon.
Schoonst uitgeb. Levende Patroon-Heilige: St. Sebastiaan en Barbara Moergestel.
Beste standaardrijder in de optocht: St. Odulphus Best.
Grootste aantal deelnemers: H. Willibrordus Casteren.
Schoonste Nar: H. Willibrordus Casteren.
Schoonste Gildevaan: St. Joris Middelbeers.
Schoonste Standaard: St. Dionysius Tilburg
Best onderhouden zilver: St. Sebastiaan Oirschot.

Vendelen.

Klasse A 1e Prijs: F. Louwers St. Sebastiaan, Oirschot; 2e Prijs: F. v. d. Wouw St. Sebastiaan en Barbara Moergestel.
Klasse B 1e Prijs: A. Smetters O. L. Vr. Broederschap Oirschot; 2e Prijs: W. de Laat St. Sebastiaan Diessen.
Klasse C 1e Prijs: W. Maas H. Sacrament Hulsel; 2e Prijs: C. v. d. Loo St. Sebastiaan en Barbara Moergestel; 3e Prijs: Jos. de Brouwer St. Sebastiaan Diessen; 4e Prijs: J. v. d. Heuvel H. Willibrordus Casteren.
Aspirant leden 1e Prijs: H. v. Nunen O. L. Vr. Broederschap Oirschot; 2e Prijs: G. Liebrechts H. Willibrordus Casteren.
Groepsvendelen 1e Prijs: H. Sacrament Hulsel; 2e Prijs: St. Sebastiaan Diessen.

Trommen.

Gildetrom March. en Roffelen 1e Prijs: A. Bressers O. L. Vr. Broederschap Oirschot; 2e Prijs: W. Pothoven St. Barbara Oisterwijk; 3e Prijs: H. Sacrament Hulsel.
Muziektrom March. en Roffelen 1e Prijs: J. Rooymans H. Sacrament Hulsel.
Aspirant Leden 1e Prijs: A. v. Nunen O. L. Vr. Broederschap, Oirschot; 2e Prijs: J. v. d. Wouw St. Brigida Netersel.

Standaardrijden 1e Prijs: St. Odulphus Best; 2e Prijs: St. Barbara Oisterwijk.

Kruisboog op wip Keizerskruis: v. d. Wouw Moergestel; Corps 1e Prijs: St. Sebastiaan Oirschot; Corps 2e Prijs: O. L. Vr. Broederschap Oirschot; Corps 3e Prijs: St. Sebastiaan Oirschot; Kampioenskruis: C. Bressers O. L. Vr. Broederschap Oirschot; Koningskruis: C. Teurlings St. Sebastiaan Oirschot.

Geweer op Wip Corps 1e Prijs: St. Dionysius Tilburg; Corps 2e Prijs: St. Mauritius Goirle; Corps 3e Prijs: St. Barbara Oisterwijk; Kampioenskruis: Verhoeven St. Mauritius Goirle; Koningskruis: Verhoeven St. Mauritius Goirle.

Handboog op wip Corps 1e Prijs: St. Sebastiaan Diessen; Corps 2e Prijs: St. Sebastiaan en Barbara Moergestel; Kampioenskruis: C. v. Linschoten Moergestel; Koningskruis: W. v. Haaren St. Sebastiaan Diessen.

Handboog op doel Corps 1e Prijs: St. Sebastiaan Goirle; Corps 2e Prijs: St. Sebastiaan Goirle; Kampioenskruis: A. Hermes Goirle; Koningskruis: A. Hermes Goirle.

Kruisboog op doel Corps 1e Prijs: St. Joris Tilburg; Corps 2e Prijs: St. Ambrosius Lage-Mierde; Kampioenskruis: H. v. Lieshout St. Joris Tilburg; Koningskruis: St. Ambrosius Lage-Mierde.

Voetboog op wip Corps 1e Prijs: St. Odulphus Best.

Personele Prijzen.

Geweer op wip 1e Prijs: Zeebrechts St. Willibrordus Wintelre; 2e Prijs: A. Klessers St. Willibrordus Wintelre; 3e Prijs: A. Mutsearts St. Dionysius Tilburg; 4e Prijs: H. v. Gils St. Dionysius Tilburg.

Kruisboog op Wip 1e Prijs: Jos Verouden St. Joris Oirschot; 2e Prijs: A. Habraken St. Joris Oirschot; 3e Prijs: P. Louwers St. Sebastiaan Oirschot; 4e Prijs: C. Hermans St. Joris Middelbeers; 5e Prijs: M. v. d. Wouw Moergestel; 6e Prijs: Th. Smulders St. Sebastiaan Oirschot.

Kruisboog op doel 1e Prijs: v. Lieshout St. Joris Tilburg; 2e Prijs: Wouters Lage-Mierde; 3e Prijs: J. Jacobs St. Joris Tilburg.

Handboog op wip 1e Prijs: W. v. Haaren Diessen; 2e Prijs: Kramers Lage-Mierde; 3e Prijs: M. Louwers Diessen.

Handboog op doel 1e Prijs: Hermes Goirle; 2e Prijs: Th. Eltink St. Sebastiaan Westelbeers; 3e Prijs: M. de Jong Goirle.

Oirschot 20 mei 1962.

„DE GILDETROM”, periodiek, uitgave van het Bestuur van de Kring „Het Kwartier van Oirschot”, aangesloten bij de Federatie van Noord Brabants Schuttersgilden. REDACTEUR: C. A. B. A. M. SCHADE, te Moergestel. ASSISTENT-REDACTEUR: H. A. J. VAN ERVE, te Moergestel. Administratie: M. A. P. ADRIAANSEN, Kloosterstraat 9 te Goirle, TYPOGRAFISCHE VERZORGING: M. C. VAN DE VEN, DRUKKERIJ „DE HOOP”, Hoogvenestraat 163, te Tilburg. ABONNEMENTEN: leden f 0,30 en voor niet-Gildebroeders f 1,50 per jaar. GIRONUMMERS: Administratie 1139459 t.m. van de Heer M. A. P. Adriaansen te Goirle en 509900 t.n. van Redactie „Gildetrom”, te Moergestel. BANKRELATIE: Boerenleenbank te Moergestel.

Op maandag, 4 juni, vierde onder enorme belangstelling onze voorzitter W. Luyten zijn zilveren feest als hoofdman van het Gilde St. Joris te Hoge-Mierde. Het Gildehuis, genaamd „De Bijenkorf”, deed zijn naam eer aan, gezien het geweldige gedrang van autoriteiten en gildebroeders, familie en kennissen. Vele hartelijke woorden werden gesproken en prachtige cadeaux aangeboden. Onze Beschermvrouwe, burgemeester Smulders-Beliën, bood namens de Kring een gilstok aan, waarmede een grote wens van de jubilaris werd vervuld. Het was een prachtdag.

De Tromcommissie aan het werk; een tamboer, Jan van Erve, van het Gilde „St. Sebastiaan en St. Barbara” te Moergestel toont hier zijn kunnen op de dieptrom.

ONZE PATROONHEILIGEN (I)

De heilige Sebastiaan (Feestdag 20 januari)

Op vele kleurrijke vendels van onze handboogschuttersgilden staat een man afgebeeld, vastgebonden aan een boom, terwijl de pijlen hem overal in het vlees steken. Iedereen weet dat dit de heilige martelaar Sebastianus is. De gildebroeders eren de grote martelaar uit de tijd van de romeinse christenvervolgingen als hun patroon. Onder keizer Diocletianus (239-313 na Christus) werd St. Sebastiaan met pijlen doorboord en wreddadig geselsd.

Sebastiaan, van edele afkomst zijnde, nam dienst in de romeinse legioenen. Onder Diocletianus werd hij bevorderd tot officier en hoofdman van de eerste cohorte. De keizer eerde hem om zijn edele soldatendeugden. Terwijl Sebastiaan de wereldse keizer diende, leefde in hem het verlangen om een andere keizer te dienen, die geen zwaard hanteerde en in de christenen van Rome zag hij de dienaren van de goddelijke keizer. Sebastiaan werd een der hunnen en liet zich dopen.

Korte tijd daarna begon de wrede keizer Diocletianus tegen de christenen een bloedige vervolging. Zijn eigen officier en hoofdman Sebastiaan beschermde met zijn cohorte de christengemeente en spoorde hen zelfs aan in het geloof te volharden. Dit vernomen hebbende ontstak de keizer in toorn en onmiddellijk laat hij Sebastiaan bij zich ontbieden. „Ik, keizer van het grote romeinse rijk, meende dat gij solgaat waart, doch gij blijkt een verrader te zijn,

want zij, die het grote romeinse rijk bedreigen, verdedigt gij met het wapen, dat ik U gaf, maar bovenal bezit uw woord dodelijk vergif.”

In plaats van zich te verdedigen, vermaande Sebastiaan de keizer, zeggende: „Gij zult geoordeeld worden met het teken, waarin zij zullen vrijzjen, wier bloed gij vergiet. Gij hebt slechts macht over het zwaard, maar de Heer onze God beveelt dood en leven.” De keizer leverde Sebastiaan over om gedood te worden. Sebastiaan, invloedrijk keizerlijk officier, is de dood schuldig omdat hij het houdt met de gehate christenen. Weinige dagen daarna wordt het vonnis voltrokken. Buiten de stad leiden de soldaten hem, ontdoen hem zijn klederen en binden hem met de armen hoog boven het hoofd geheven aan een paal. De boogschutters van Mauzetanië treden aan en Sebastiaan ziet toe hoe deze mannen de boogpees spannen, terwijl hij mild glimlacht. Het commando klinkt en tegelijk suizen honderden pijlen door de lucht. De pijlen boren zich diep in het vlees van de martelaar. Even blijven de pijlen trillen en dan vloeit uit iedere wonde bloed. Een enkele pijl raakt het lichaam niet, doch blijft in de paal steken en Sebastiaan vraagt om het hout te sparen en zijn lichaam het doelwit te zijn. Eerbie heeft hij voor hout, want hout heeft het kostbaar lichaam van Jezus Christus gedragen. Opnieuw worden pijlen op de pees gelegd. Zijn lichaam lijkt op een wond zoveel pijlen zijn er geschoten en het is week door de vele

A. Adams

Atelier voor kerkelijke kunst
waarin opgenomen fa. Janssen en Co.

St. Annaplein 3 — Tilburg — Telefoon 26391 — Giro 57905

Paramenten - Kerklinnen - Vaandels

Vlaggen - Vaandel- en Paramentenstoffen - Ornamenten

wonden, doch zijn ziel is sterker dan de ijzeren punten der pijlen.

Tegen de avond vindt de weduwe Irene Sebastiaan. Zij wil hem doen begraven, maar bemerkt dat hij nog leeft. In haar huis reinigt zij de wonden en verpleegt hem met moederlijke zorg. Door een wonder Gods geneest Sebastiaan.

Nog niet geheel hersteld staat Sebastiaan van zijn legerstede op en de goede vrouw kan hem niet weerhouden. Hij heeft gehoord van nieuwe en wredere euvelheden van Diocletianus. Gekleed in de keizerlijke wapenrok snelt hij naar het paleis en plotseling staat de doodgewaande Sebastiaan voor de keizer, die opschrikt als hij hem ziet. Sebastiaan verwijt de keizer diens goddeloze ongerechtigheid. Sebastiaan had daarmede de strijd gestreden. Met geselroeden wordt hij geslagen en alle wonden, die de pijlen gemaakt hadden, springen weer open. Sebastiaan geeft zijn schone ziel terug aan haar schepper. In een droom verscheen de heilige aan de vrome vrouw Lucina, haar zeggende waar zijn lichaam was en ook de plaats, waar hij verlangde begraven te worden. Bij de Apostelcatacombe aan de Via Appica werd zijn lichaam begraven.

In het midden van de vierde eeuw bouwden de Romeinen ter plaatse de Apostelbasiliek, die

spoedig de basiliek van St. Sebastiaan werd genoemd.

Daar heeft het volk van Rome, wanneer het door de pest geteisterd werd, zijn toevlucht gezocht bij de grote martelaar, die zijn lichaam om Christus' wil aan folteringen bloot had gegeven. Reeds vanaf het einde der 7e eeuw wordt Sebastiaan aangeroepen als beschermers van deze gevreesde ziekte. De pest tastte het vlees van het lichaam aan als een felle pijl, die het doorboorde. En hij, die niet voor zichzelf bad, weerde door zijn voorspraak bij God de pijlen der pest van de mensen af.

Toen in de late middeleeuwen ook de pest in onze landen meermalen heerste en velen aan de gevreesde besmettelijke ziekte stierven, hebben de gildebroeders van Sint Sebastiaan de pestlijders met hun baarkleed begraven en hunne huizen schoongemaakt.

Onze handboogschutters kozen Sint Sebastiaan tot hun patroon. Hij was de strijder Gods, die zijn lendenen omgord had met de waarheid, het pantser der gerechtigheid omdeed en zijn voeten schoeide met de bereidwilligheid. Waarheid, gerechtigheid en bereidwilligheid zullen de gildebroeders van Sint Sebastiaan moeten sieren en zij zullen alle vurige pijlen van het kwaad kunnen weren.

A. J. M. Jacobs,
Vaandrig St. Jorisgilde, Tilburg.

Drinkt

Bavaria-Bier

3-Es Limonade

BAVARIA-BROUWERIJ — LIESHOUT

Het AMBT van de Vendelier

„Zwaai Uw vendel, voor God, Koningin en Vaderland” zo klinkt het commando bij een huldiging of eerbetuiging voor autoriteiten.

Wanneer de vendelgroet wordt gebracht voor de koning van het gilde, of wanneer autoriteiten staan aangetreden naast de Gildekoning zwaait de vendelier namens zijn gilde en namens alle schutte-broeders onder bescherming van zijn patroonheilige het vendel - dat de symbolen of kleuren van het gilde draagt. Sommige gilden kunnen zich de weelde veroorloven meerdere vendeliers hun kleuren uit te doen waaien over het Brabantse land, doch oorspronkelijk had men naast de vaandrig, die het oude gilde-vaandel droeg de standaardrijder, die de gilde-standaard, waarop 't wapen van de stichter en patroonsafbeelding staat en deze te paard reed, één vendelier, of zoals hij in oude gildekaarten genoemd wordt: de alferéz.

Een of meer vendeliers tezamen zwaaien op de sonore klank van de aloude gildetrom, hetzij in de gilde-optochten, als 't gilde „ter kerke” gaat of bij het koningschieten, bij demonstraties, eerbetuigingen en op wedstrijden.

Waar zwaait men 't vaandel?

Zoals in de aanhef reeds is gezegd wordt het vaandel gezwaaid in de gilden, die gebaseerd zijn op historische stichtingen. Reeds vroeg in de geschiedenis kent men al het gebruik van

de vaandels en als Constantijn de Grote naar het voorbeeld van het „Labarum” het vaandel laat invoeren in zijn leger en legeronderdelen komt hierin een constant gebruik voor onderscheiding, aanduiding en aanmoediging. De toepassing van het vaandel in de Romeinse legeronderdelen of -legioenen en later door de condottieri werd langzaam verbreid en veredeld.

De steden waren onderverdeeld in wijken, die hun eigen verdediging hadden in de vorm van kleine legers, als schuttersgilden. Zij vormden de eerste schuttersgroepen welke onder patronage werden gesteld van de een of andere heilige. In de kruistochtenperiode is dit systeem over geheel Europa verbreid totdat wij de vaandelgebruiken zien toegepast in de kerkelijke gilden en broederschappen, want zij waren het, die de bevolking, Kerk en haar bedienaren beschermden met „de besten” uit die gemeenschap. Deze organisaties werden in de middeleeuwen en later in de Bourgondische Habsburgse tijd geprivilegeerd, doch zij behielden het oorspronkelijke karakter. De bevoorrechtting vindt men terug in wapens of symbolen van de stichters of schenkers op het gilde-vaandel en/of standaard, ook op 't gildezilver.

Zo werd ook de taak van de vaandrig (alferéz) of standaardruiter (cornet) overgeleverd en tot op heden voor vervlakking bewaard in onze

NYLON
VENDELS

Speciale condities op huwelijksuitzetten of grotere afname

VRAAGT: PRIJSCOURANT

Zeer voordelige prijzen naar gelang ontwerp.

Koperen vendelknoppen op het juiste gewicht voor slechts f 19.75 — Voor kleine VENDELIERS f 14.95

Verder alle andere gildebenodigdheden als costuums, hoofdvendels, sjerpen, etc. etc. aan zeer concurrerende prijzen.

GULF motoroliën en doorsmeervetten

volgens officiële smeerschema's voor alle merken tractoren en landbouwmachines

N.V. Oliehandel v.h. van Vollenhoven & Smulders

Nieuwlandstraat 41 - Telefoon 0 4250-23620 - Tilburg

huidige gilden, zodat het onjuist is, dat elders of buiten deze dit „symbool” wordt gebruikt.

Hoe wordt 't vaandel gezwaaid?

Een zwaaiwendel van 1,80 x 1,80 m en wegen-
de ± 4.500 gram zwaait men naar richtlijnen
welke mondeling op een traditionele wijze zijn
overgeleverd via deze historische gilden. Een
vaste regel vóór 1500 is echter niet bekend,
doch dat een en ander aan strenge voorschriften
moest voldoen staat vast. De jonkers, pages en
knapen van de italiaanse hoven werden opge-
voed op een strenge wijze, waartoe ook be-
hoorde het goed omgaan met degen, lans, piek
en het sierlijk zwaaien van het vaandel. Vanuit
Padua is ons een werk bekend waarin dergelijke
oefeningen zijn beschreven. Meerdere zijn er,
maar alle steunen op de historische overleve-
ring en het doel ervan is, hen te bekwamen tot
degelijke, sterke en lenige jongelingen, als zij
straks hun legers aanvoeren en hun orders
geven. Op grote feesten werd zulks bevorderd,
maar ook staat het vast, dat het als vast onder-
deel in de legertjes werd beoefend. In latere
periodes wordt het vaandel-gebruik weer in
veel opzichten in de georganiseerde legers toe-
gepast. Analooq deden het de stadsschutterijen
en kerkelijke broederschappen, met het gevolg,
dat het voor ons is bewaard gebleven.

Van boven naar beneden zwaait het vendel in
logische volgorde op ritmische wijze. De figu-

ren worden rechts en links uitgevoerd telkens
tweemaal achtereen en wel zo, dat 't vendel-
doek het lichaam en de grond niet raakt, want
het vendel is rein en mag dus niet bezoedeld
worden. De reinheid ligt in de wijding van het
vaandel, dat gemaakt is naar het model of
kleuren van het oude gildevaandel. Ook mag
de vendelier zijn stok niet laten vallen; dit zou
een grove fout zijn. Zo gaat het vendel na een
presentatie over 't hoofd, rond de hals, achter
de rug door en rond de borst om later af te
dalen rond heupen, knieën en enkels. Na ver-
scheidene oefeningen waarbij over het vaandel
wordt gestapt legt de vendelier het op de voet
om zijn oefening te besluiten. Is de vendelier
in het „ambt” méér bedreven, dan maakt hij
diverse oefeningen knielend, zittend of liggend.

Beide manieren noemt men resp. „klassiek” en
„acrobatiek”. Na de laatste figuur volgt weer
een presentatie. Het zou echter te ver voeren,
elke figuur te beschrijven.

Waarom zwaait men 't vendel?

We vermeldten het al, om **eerbetoon**. De ven-
delier doet het uit overtuiging hier, want ook
dit is een overlevering welke historisch is ge-
vormd. 't Is een grote eer wanneer het vendel
voor iemand gezwaaid wordt; zo is het ge-
bruikelijk, dat het alléén geschiedt voor perso-
nen binnen en buiten het gilde waarbij de
koning van 't gilde plaats neemt naast de te hul-
digen persoon, want uiteindelijk wordt voor de
koning 't vaandel gezwaaid - de hoogste van
de confrérie. Bij gelegenheid van een **huldiging**
b.v. bij een jubileum of iets dergelijks staat het
gehele gilde aangetreden met weer de koning
als middelpunt, met het historische gildenzilver
omhangen. Ten teken van **trouw** wordt bij
voorkomende gelegenheden het vendel gezwaaid
over het hoofd van een autoriteit b.v. een
pastoor, neomist, bisschop, 'n burgemeester, etc.

De personen worden in hun resp. kwaliteit ge-
plaatst of naast elkaar. Driemaal zwaait 't
vendel over het hoofd, als symbool van her-
nieuwung van de eed van trouw en aanhanke-
lijkheid aan de overheid.

Het vendelzwaaien is een **kunst**, want sierlijk,
beweeglijk en gedragen wordt 't vendel ge-
zwaaid, wanneer de vendelier daarin goed

**„HET ALOUDE GULDE VAN DEN
EDELN HANDBOGHE
ST. SEBASTIAANS Gilde VAN
HAACHT”.**

*„Ich gelove ende swere den Heyligen dat
ich den Coninck onsen Genadigen Heer
voortaen getrouw sijn sal, ende mijnen
Hooftman, Coninck, Dekens gehoorsaeme
ende eere ende welvaert deser Gulde
soeken, mede den Heyligen vrindt Sinte
Sebastiaen altijd houde voor mijnen voor-
spraeck ende beschermer” —*

*„Manire van den eef af te neemen”
Uit onze perkamenten Keure van 1430.*

bedreven is. Het moet als iets waardevols worden gezien; het is een kostbaar cultuurbezit dat onze gilden historisch hebben verworven. Maar ook als **vermaak** wordt het beoefend op de wedstrijden, waar het gaat om behendigheid. Het op kunstzinnige manier zwaaien van de kleuren onder hun medecandidaten bevordert de lenigheid van de persoon, en de verscheidenheid van de oefeningen, het perfecte afwerken van de slagen en andere wedstrijd-elementen, want dit wedstrijdvendelen is bepaald een lust om te zien.

Op de gildefeesten wordt gezamenlijk door alle deelnemende vendeliers de „vendelgroet” gebracht, waarbij elk op zijn wijze het vendel zwaait. Dit machtige schouwspel van kleuren, de vlammen en banen is iets groots, dat op de toeschouwers een onvergetelijke indruk maakt.

Wie zwaait nu het vendel?

Door de overlevering is het vendelzwaaien ons bewaard gebleven en in heel veel gilden is het van vader op zoon overgegaan. Ook zijn veel geïnteresseerde gildebroeders zich gaan toeleggen op dit schone „spel” en hebben het uitgedragen tot wat het nu geworden is: een georganiseerd geheel, toegepast in federatief verband van de Noordbrabantse schuttersgilden.

Vele mooie traditionele gebruiken bevat het gildewezen, waarvan het vendelzwaaien een der schoonste is. De rechtgeaarde gildebroeder zwaait met overtuiging zijn kleuren; het is geen holle frase, het is buitengewoon zinvol en schoon; hij moet zijn taak zien als een „ambt” waarin hij zeer bedreven moet zijn, om het goed te kunnen uitvoeren. Vermeld zij nog, dat het vendelen niet buiten het gilde zal worden toegepast om de bovenvermelde redenen.

De vendelier zal het zich tot een eer rekenen, namens het gilde en al zijn gildebroeders zijn vendel te „mogen” zwaaien voor God, Koningin en Vaderland, omdat het zo'n symbolische schat en schoonheid bevat.

Wat is de betekenis van het vendelzwaaien?

Niets is er in 't Gildewezen, of het heeft zijn betekenis. Te ver zou het ons voeren hierover uit te wijden. De echte gildebroeder is het voldoende bekend, doch dit artikeltje is geschreven ter aanmoediging en opwekking het prachtige „ambt” van de vendrig aan te bevelen. Wanneer de vendelier zich de zinnebeeldige strijd eigen maakt van de legende van de schutspatroon St. Joris, dan is het een levendige strijd tussen goed en kwaad; tussen geloof en ongelof; tussen God en de duivel (draak). Elke slag of figuur heeft z'n eigen betekenis met een zeer religieuze inslag. Het vendelgebed is zeer prachtig van inhoud! Voelt een vendelier zulks aan, dan heeft hij eerbied en liefde voor zijn spel en zwaait hij zijn kleuren uit overtuiging.

Hierin ligt de diepere betekenis van het vendelzwaaien en... het is waard zich eens erin te verdiepen.

Loon op Zand, 14 januari 1962.

Jan Toorians.

Naschrift van de Redactie: Menig gildebroeder zal weten, dat onze meest vooraanstaande vendelier een vreselijk ongeluk is overkomen, dat hij na maanden weer wat tot zich zelf gekomen is. Zijn warme belangstelling voor het Gildewezen en in het bijzonder voor het vendelen, mocht „De Gildetrom” als exclusief artikel publiceren, waarvoor wij de auteur zeer erkentelijk zijn.

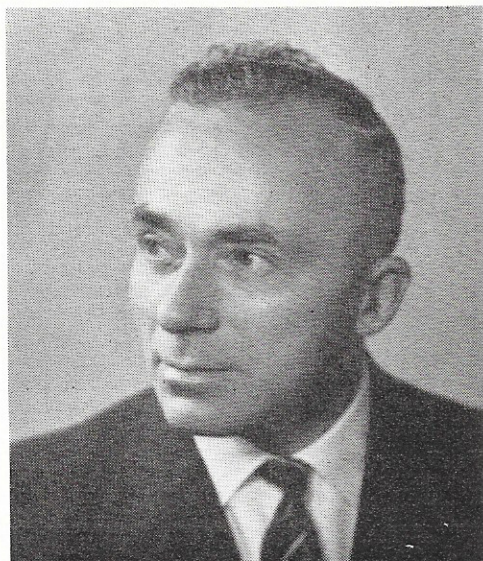
Red.

NIEUWE HOPMAN BIJ ST. SEBASTIAAN TE OIRSCHOT.

In de jaarvergadering van Gilde St. Sebastiaan te Oirschot werd als opvolger van de op 7 december 1961 overleden Hopman J. Peeters benoemd de Heer H. F. C. van Zelst.

De Heer van Zelst is reeds 25 jaren gildebroeder van St. Sebastiaan, waarvan 12 jaren als hopmansdeken.

Wij twijfelen er niet aan, dat hier een goede keuze gedaan is.

De Heer van Zelst kennende menen wij, dat het Hopmanschap in goede handen is gekomen. Vanaf deze plaats wensen wij de Heer van Zelst geluk met zijn benoeming en spreken daarbij de hoop uit, dat het St. Sebastiaan onder zijn leiding nog vele jaren goed mag gaan. De Redactie van „De Gildetrom” wenst de nieuwe Hopman van St. Sebastiaan te Oirschot alle goeds. Wij kennen zijn mentaliteit en energie en geloven dat hij een waardig opvolger zal zijn van wijlen de onvergetelijke Hopman Peeters.

Tijdens de feestelijkheden bij het zilveren jubileum van Hoofdman Luyten kwam een courier te paard, afgevaardigd door de gilde-overheden van het Gilde „St. Joris” te Reusel (Kring Kempenland), welk gilde zeer bevriend is met „St. Joris” te Hooge-Mierde, doch niet kon komen, daar het zelf een gildedag hadden.

Hier leest de ruiter een zeer toepasselijke oorkonde voor, waarna hij salueerde, keert maakte en weg-galoppeerde. Het geheel had iets middeleeuws!

De Standaardrijder

Wie eens een standaardruiter trots heeft zien rijden aan 't hoofd van zijn gilde, zal dit niet gemakkelijk vergeten. Wie echter op een Kringdag een aantal standaardruiters bij elkaar heeft gezien, zal dit nog minder vergeten.

Maar hij, die op een Landjuweel alle standaardruiters van Brabant bij elkaar heeft gezien, zal moeten erkennen, dat dit 'n onvergetelijk schouwspel is, dat men nergens anders zal kunnen vinden.

Want deze standaardruiters zijn geen ruiters, die toevallig eens een keer een harnas of mantel hebben aangetrokken om eens mooier voor de dag te komen.

Nee, het zijn echte standaardruiters, die de standaard van hun gilde voeren, zoals eeuwen lang hun voorgangers dit gedaan hebben. Zij zijn een schakel in de lange keten van standaardrijders, die in het gilde hem zijn voorafgegaan. Eeuwen en eeuwen lang gaat de lange lijst van de rijders, die de standaard voerden; veelal naamloos vernoemd in oude vergeelde papieren.

De standaardruiters van heden zijn van een taai, onuitroeibaar ras, die door dezelfde idealen beziel zijn, als hun naamloze voorgangers

van eeuwen her. Trouw aan hun standaard, trouw en verknocht aan hun paard.

Ruiter en paard en standaard vormen een geheel bij het beoordelen in de stoet en bij het standaardrijden en dat is geen wonder. Zij vormen een echt geheel, dat in eeuwen van strijd ontstaan is.

Aan het hoofd van het gilde maakten zij al zigzag-rijdend de weg vrij voor het voetvolk, dat hen volgde, de vijand tegemoet in oorlogstijd; naar de wedstrijden in vreedstijd. Onverschrokken kerels, die met de tamboer van het gilde voorop gingen, de gevaarlijkste plaats voor zich opeisten en liever hun leven gaven dan de standaard van hun gilde te verliezen.

Trots zaten zij te paard en ook nu nog straalt trots uit hun ogen, als zij door de dichte men-
senhagen in de steden rijden.

En zij mogen trots zijn, want zij vertegenwoordigen een stuk geschiedenis, waarop Brabant trots kan zijn.

En achter hen aan komen de roemrijke gilden, nog niet in hun volle glorie, zoals ze eeuwen geleden waren, maar toch reeds een omvangrijke macht, die weet waarvoor ze vecht, nl. voor de mooie en goede oude gilde-tradities van ons Brabantse volk.

En daarom kunnen de standaardrijders met trots hun standaard voeren over de straten en wegen van ons gewest en ver daarbuiten.

Daarom moeten zij zigzag-rijdend de weg vrij maken. Daarom moeten zijn hun standaard hoog en fier laten wapperen, want in hun standaard staat hun patroonheilige en de wapens van hen, die achter hun staan. In hun blinkende harnassen of vurige mantels geven zij niet alleen fleur en leven aan een gildestoet, nee, zij dragen ideeën uit, waarvan zij zelf bezielde zijn, nl. de gilde-idealen.

Standaardruiters van de Gilden van Brabant, rijdt in de komende zomer weer fier door de straten van dorpen en steden, houdt Uw standaard hoog en laat hem wapperen en weet U één met de fiere standaardrijders uit het verleden.

Brabant kijkt naar U!

Houdt de adel van de standaardruiter hoog.

Berlicum.

E. Gerrits.

VERSLAG VAN DE JAARVERGADERING VAN HET GILDE „ST. MAURITIUS” TE GOIRLE OP 2 JAN. 1961 TE 8 UUR.

De hoofdmann van het Gilde „St. Mauritius” de heer M. Adriaansen, opende deze Jaarvergadering met de gebruikelijke groet en met een woord van welkom aan de Gildebroeders.

Na deze welkomstgroet sprak hij zijn wensen uit ten aanzien van het Nieuwe jaar wat betreft het Gilde en wenste alle aanwezigen een Zalig Nieuwjaar toe. Hierna volgde de hulding van onze ere-voorzitter E. Peijnenborg-Hamers die over het afgelopen jaar als ere-voorzitter 25 jaar geleden deze functie aannam. Hem werd een passend cadeau aangeboden.

Gildebroeder J. Vekemans werd eveneens gehuldigd bij zijn 25-jarig lidmaatschap en hem werd een zilveren insigne aangeboden.

Hierna bracht de hoofdmann zijn jaarverslag uit, wat betreft de baten en lasten over het afgelopen jaar, terwijl de kascommissie, bestaande uit de heren A. Scholtse en C. v. Berg, eveneens hun verslag uitbrachten over de ontvangsten en uitgaven betreffende het afgelopen jaar en verklaarden zich accoord met het jaarverslag van de hoofdmann.

Daarna werden de notulen van de vorige vergadering voorgelezen en goedgekeurd. Tevens werd er gestemd ten aanzien van het gildehuis voor het jaar 1961 en deze stemming bracht de

MONUMENT VOOR MGR. P. C. DE BROUWER

Het dagelijks bestuur van de stichting „Brabantia Nostra” heeft het initiatief genomen tot de oprichting van een monument ter nagedachtenis van mgr. P. C. de Brouwer. Mgr. De Brouwer was o.m. stichter en rector van het eerste katholieke gymnasium in Tilburg en was betrokken bij het middelbaar onderwijs in Noord-Brabant. Daarnaast was hij werkzaam op cultureel terrein. Gedurende een aantal jaren was mgr. De Brouwer voorzitter en later ere-voorzitter van Brabantia Nostra. Hij overleed in 1961.

uitkomst, dat wederom het gildehuis voor een jaar zal worden aangehouden.

Gildebroeder J. Vekemans moest als toezien deken aftreden, terwijl C. Hollander in zijn plaats kwam en C. v. Berg als regerende deken zijn functie weer aannam. Ook had de vaandelverpachting plaats, welke werd gepacht door C. v. Broekhoven (vaandrig).

Ingekomen stukken werden voor kennisgeving aangenomen.

Voor het Patroonsfeest 1961 werden de volgende leden benoemd in de feestcommissie: C. Santegoets, J. Verhoeven en J. Vekemans. Het voorstel om Verloren Maandag te houden op 6 januari 1961 's avonds te 20 uur in het clubhuis, werd aangenomen.

Na de inning van de contributie werd de rondvraag gesteld, waarna de vergadering met de gebruikelijke groet werd gesloten.

Zondag 1 april n.m. 2 u. kwamen de Gildebroeders bij elkaar om haar boom te openen. Het weer had wel geen best karakter maar de schutters waren zeer goed op dreef om de drie vaste vogels naar beneden te halen. Ongeveer na twee uur schieten was de derde vogel gevallen. In het gildehuis werden de gildebroeders door de hoofdmann toegesproken en werden de prijzen uitgereikt.

1e prijs J. v. d. Berg; 2e C. v. Broekhoven; 3e C. v. d. Berg.

De Hoofdmann M. A. P. Adriaansen.

Restauratie van Gildeschatten

Levering van Koningsschilden, medailles etc

Erkend Goud- en
Zilverreparatie-inrichting **JOS. HEEREN**

Ringbaan Oost 62 — Telefoon 22437 — TILBURG

IN MEMORIAM

WILLEM VAN KOLLENBURG

Op 22 januari ging Willem van ons heen, de man van het eerste uur. Vanaf de wederopbloei van de Gilde „Sancta Barbara” was hij 'n trouw lid, welke om zijn van nature zo opgewekt karakter een niet wegdenkende stuwende kracht voor ons was.

Willem was geen schutter met de kruis-boog, maar met zijn humor bracht hij anderen tot goede resultaten; hij bracht immers de goede geest in 'n gezelschap schutters, wat toch van zo onschatbare waarde is.

Hij was, zoals ook op zijn bidprentje stond, een echt gemeenschapsmens en bovenal de kindervriend uit ons dorp.

De begrafenis van hem stond dan ook in het teken der gemeenschap, welhaast alle verenigingen waren aanwezig, want een ieder mocht hem practisch als bestuurslid of lid begeleiden naar zijn laatste rust-plaats.

Met hem is heengegaan een niet te vervangen vriend uit ons dorp en een van onze beste Gildebroeders.

Moge God hem rijkelijk belonen voor de vreugde die hij zelf hier met zo kwistige hand rondstrooide en die hem hierdoor groot heeft gemaakt.

Schrijver J. A. H. VOGELS,
„Sancta Barbara”.

SINT SEBASTIAAN IN SPANJE.

Dat onze goede patroonheilige overal vereerd wordt, bleek mij op 20 januari in het plaatsje Alhaurin de la Torre in de provincie Malagà. Toevallig had ik het voorrecht die dag de gast te zijn van een oude vriend en ik verbaasde mij over het feit, dat, hoewel het zaterdag was, iedereen in zondagse kleren rondliep en een zeer solemne Hoogmis werd opgedragen, na afloop waarvan een plechtige stoet met het beeld van Sint Sebastiaan, gedragen op de schouders van vier kordate Spanjaarden met een grote processie er achteraan, plaatsvond.

Nu bleek, dat de parochie gewijd was aan Sint Sebastiaan en dat betekent in Spanje een feestdag, die gelijk staat met zondag. Als Gildebroeder genoot ik van het schouwspel, wat de zuiderlingen toch altijd weer weten op te brengen. Kurassiers te paard, vendelzwaaiers (zij het veel kleiner dan de bij ons gebruikelijke maat), beeldschone bruiden van rondom de duizend weken, burgemeester en niet te vergeten de commandant van de Guardia Civilia plus de nodige aanhang, waarbij bloemen op de weg werden gestrooid en een muziekkorps zorgde voor passende muziek. Dit alles overgoten met een heerlijke zon deed werkelijk weldadig aan.

Een klein incident was wel, dat een grote hond bezwaren had tegen het paard van de standdaardruiter, hetgeen een fikse steigerpartij tengevolge had, doch de ruiter wist de situatie te redden, mede met behulp van een van de toeschouwers, die de hond een geweldige lik gaf

met zijn stok, die zo krachtdadig aankwam, dat deze door midden brak!

De stoet, die van de kerk vertrok, eindigde op een heuvel, waar een ander beeld van Sint Sebastiaan was vastgebonden, zodat op een gegeven moment twee Sebastianen ter plaatse waren, hetgeen mij wat ingewikkeld voorkwam. Toch was de eerbied en devotie ontroerend. Ik was blij deze dag te hebben mogen meemaken.

C. A. B. A. M. Schade.

Waar?

Waar zijn de legenden zo oud en zo
schoon
Waar zijn er de mensen zo gul en zo
vroom
Waar zijn er de beekjes zo helder en
klaar
Waar zijn de sprookjes zo schoon en
zo waar?

Waar vindt men die stilte, de rust en
de vree
Waar is er meer vreugde op hof en op
stee
Waar stijgt de leeuwerik hoger ten
hemel
Waar is in 't bos meer vogelgewemel?

Waar zijn er de deernen zo fris en zo
kloek
Waar houdt men meer van zoopje met
koek
Waar is de arbeid geen vloek, maar een
zegen
Waar ter wereld komt men meer humor
tegen?

Waar neigen de vaandels van 't gilde
zo diep
Waar is meer eerbied voor al wat God
schiep
Waar is er meer eerbied in denken en
doen
Waar hecht men meer aan eer en
fatsoen?

Waar treedt het Gilde zo fier in Gods
dag
Waar vendelt de vaandrig zo sierlijk
de vlag
Waar schiet men de pijl zo trefzeker
op doel
en eert men de Koning met gejuich en
gejoel?
Het is in de Kempen, het Brabantse land
Waar ik voorgoed mijn hart heb
verpand.

H. Welvaart (Oirschot).

Onze Beschermvrouwe, burgemeester Smulders-Beliën, biedt de zilveren jubilaris Willem Luyten het geschenk van de Kring aan. Rechts Mevrouw Luyten.

Een Gilde in Drente

De worteldag van het gilde.

„We zijn altijd blij als onze jaarlijkse worteldag begint, maar we zijn nog blijer als hij weer achter de rug is”, bekende me gisteren de Dwingeloose landbouwer Jan Dolfing Wzn. (42), administrateur van het enige gilde dat Drente nog bezit: het St. Antoniusgilde. Dit is ook het enige gilde in Nederland dat uitsluitend charitatief werkzaam is.

Al eeuwenlang komt dit Drentse gilde op de 17e januari - de naamdag van St. Antonius - te tien uur in de ochtend in een plaatselijke herberg bijeen om de jaarlijkse worteldag te houden. Op deze dag zetten de twaalf gildebroeders (onder voorzitterschap van de rentenier E. J. Bloemerts, die al 58 jaar gildebroeder is) zich rond de tafel om al etend en drinkend twaalf uren lang pachten te innen en aalmoezen uit te delen.

Nieuwe regels

Aan zijn hoge ouderdom dankt het gilde - „het is er al zolang er mensen in Dwingeloo wonen” - een aantal merkwaardige gebruiken. „Voor 1632 kwamen we altijd in een ander café bij elkaar”, vertelde de gilde-administrateur me tussen de drukte door, „maar dat is toen verbrand, waarbij alle gildeboeken verloren zijn

gegaan. Sinds die tijd komen we in café Wesseling aan de Dwingelder Brink bij elkaar. In 1633 zijn er nieuwe gilderegels opgesteld en daar houden we ons nu nog aan”.

Verzoek

Het lidmaatschap van het zeer vermogende gilde blijft gewoonlijk in de familie. In principe doet het er niet toe welk beroep de gildebroeder uitoefent, maar meestal zijn het landbouwers en renteniers.

Wzn. „Als er iemand komt te overlijden van het gilde, dan wordt er een familielid benoemt, dat in Dwingeloo woont. Lukt dat niet, dan krijgt een familielid buiten Dwingeloo het verzoek om weer in het dorp te komen wonen en gildebroeder te worden.”

„Mijn familie maakt al sinds mensenheugenis deel uit van het gilde”, vertelde de heer Dolfing.

Half mud rogge

Elke laatstbenoemde - al is hij tachtig jaar oud - wordt met zijn college met het minst aantal dienstjaren de servant van het gezelschap en loopt de hele lieve lange worteldag met glazen en gerechten te sjouwen. Bij zijn intree betaalt hij het gilde een half vat bier en een half mud rogge dat ook weer onder de Dwingeloose behoeftigen wordt verdeeld.

„Het is wat moeilijk tegenwoordig met die sociale voorzieningen”, zei me administrateur Dolging Wzn., die al 15 jaar broeder is. „Door de AOW en AWW zijn er nauwelijks mensen meer die echt behoeftig zijn. Daarom zien we onze taak tegenwoordig anders dan vroeger. Er zijn nog wel arme mensen en die krijgen nog wel, maar de rest van het geld dat we binnenkrijgen gaat naar diverse plaatselijke instellingen, zoals het Groene Kruis, het Rode Kruis en de Kankerbestrijding.”

Onleesbaar

Het gilde dat over zijn banksaldo voorwaar niet mag klagen, trekt zijn jaarlijkse inkomsten uit een aantal landerijen en boerderijen die het bezit. Verder bestaat in Dwingeloo de zogenaamde boterpacht (per persoon 8 pond boter), die gisteren dan ook in natura betaald werd.

Aan niemand is het gilde verantwoording schuldig en de twaalf „opsienders” bepalen zelf wie ze wat willen geven en wie niet. Gistermorgen werd besteed aan het innen van de pachten en later op de dag kwamen de mensen die in aanmerking wilden komen voor een uitkering.

GILDE ST. MAURITIUS, GOIRLE

Op zondag 26 augustus, hadden wij een wisselbekerverschieting. De houder van deze beker van 1961 was C. Santegoets. Nu is hij voor 1 jaar in het bezit gekomen van C. Hollander.

LANDJUWHEEL EINDHOVEN 1962

Het Landjuweel 1962 in Eindhoven is een enorm succes geweest, mede door de massale opkomst van gildebroeders uit alle kringen en overweldigende belangstelling van het publiek, waaronder vele hoge autoriteiten.

Het „show”-gedeelte was af, maar kostte zoveel tijd, dat vele gildebroeders niet meer aan de wedstrijden toekwamen. Het komt mij daarom voor om in de toekomst zich te beraden een andere opzet te maken zodanig, dat iedereen aan zijn trekken komt. Dit houdt in een nog groter terrein, meer jury's voor een bepaald onderdeel, mer schutsbomen en meer accommodatie. Dit alles is gemakkelijker gezegd dan gedaan, doch de verschillende Landjuwelen, die ik heb meegemaakt, laboureerden, ondanks grandioze opzet, aan dezelfde kwaal. Persoonlijk zou ik een Landjuweel gaarne willen zien in het kader van de drie Federaties, Gelderland, Limburg en Noord-Brabant, waardoor het woord „Land” pas echt tot zijn recht komt. Dit zal een ongelofelijke organisatie vergen, afgezien van terrein en accommodatie. Maar als het lukt, zou dit een **echt** Landjuweel zijn. De huidige Landjuwelen, zoals wij die nu kennen, zou ik liever Federatiedagen noemen, wat ze in feite ook zijn.

Daar door omstandigheden de uitslagen nog niet in het bezit van de redactie zijn, zullen deze in het volgende nummer worden gepubliceerd. Intussen alle hulde aan de mannen van „St. Joris” te Stratum voor hun voortreffelijk werk. Red.

Vlaggen - Vaandels

- In natuurzijde of wollen uitvoering
- in verschillende technieken
- Volgens Uw of ons ontwerp
- In verschillende prijsklassen

25 Jarige ervaring !

ATELIER PIJNAPPEL

Torenstraat 3, 's Hertogenbosch

Op de receptie van de jubilerende hoofdman Willem Luyten. Op deze foto wordt hij gelukgewenst door de ondervoorzitter, niet alleen met zijn jubileum maar ook met de hoge onderscheiding, die H.M. de Koningin hem bij deze gelegenheid heeft verleend (Oranje Nassau).

De Spoorweg en de Gilden

Feestelijke Opening van den Spoorweg van Breda naar Tilburg op den 1en October 1863. In het zeer interessante boek „Het IJzeren Paard”, geschreven door Marie-Anne Asselberghs, vond ik enige bladzijden, die ongetwijfeld voor ons Gildeblad van grote waarde zijn. Met toestemming van de schrijfster haal ik hier een gedeelte van de tekst aan, die betrekking heeft op de ontvangst van de eerste trein, die vanuit Breda in Tilburg arriveerde en waarbij de Tilburgse Gilden een belangrijke rol speelden bij de feestelijke gebeurtenissen, rondom dit belangrijke evenement.

Hier volgt dan de desbetreffende tekst: „Een luid „Hoezeel!” weerklonk door de loods, ook als oprechte huldebetooning aan onze brave ingenieurs, en nu klommen, op verzoek van den heer Vrolik, eerst de genoodigden met de witte kaarten, toen die met de roode en eindelijk die met de blauwe, in den feesttrein, die ons naar Tilburg brengen zou.

Wij konden ons nu overtuigen, dat de rijtuigen niets te wenschen overlieten. Eenigen er van waren te Nivelles, anderen te Berlijn vervaardigd. Er waren rijtuigen eerste klas A en B: de eersten prijkten met rood fluweelen, de anderen met grijze zittingen. Ook de wagens der tweede en derde klasse lieten, wat ruimte en goede inrichting betreft, niets te wenschen over.

De versierde locomotieven, waarvan er een met den zoon van den heer Vrolik als éclaircur voorop ging, en de andere den trein zou voort slepen, waren geleverd door de Engelsche firma Beijer, Peacock en Co. De heer Peacock zelf had zich wel met de functiën van machinist willen belasten, terwijl de machinist als stoker optrad - een regeling, die mij denken deed aan de Hongarsche lijfwacht der Oostenrijksche keizers, waarbij de manschappen reeds den officiersrang bezitten.

Een kwartier later dan twaalf ure vertrok de trein. Langs den weg stonden de aanschouwers zaamgepakt om den feesttrein te zien loopen; maar weldra hadden we die nieuwsgierigen ver achter ons gelaten, en op de grijsbruine hei, die zoo schoon uitkwam tegen het groen van sparren en eiken, zagen we alleen hier en daar een kudde schapen, of een enkele schilderachtige Brabantsche boerenhut, waarvan de bewoners nog met al de haastige geestdrift, die de nieuwigheid kan opwekken, naar den trein kijken kwamen.

Te half één stopten we voor het kleine stationsgebouw van Gilze en Rijen, welke laatste naam ons het bekende kamp uit den jare 1831 en volgende voor den geest riep. Thans echter was er niets krijgshaftigs meer. Een korps muzikanten in 't zwart fluweel, zeker een Harmonie,

stond er dapper op los te blazen en wist van geen uitscheiden. 't Werd geflankeerd door al de macht, die men hier bijeen had kunnen brengen, te weten door twee veldwachters met buitengewoon hooge hoeden, op welke hoeden de letters N.B. stonden. De officieren uit Breda lazen uit die letters „noot bang“, terwijl de ambtenaren uit 's-Gravenhage er natuurlijk „nota bene“ van maakten. Een naïeve versiering van dunne sparretakjes, door groene guirlandetjes met gekleurde lintjes aan elkaar verbonden, verhoogde het vreedzame van dit toneel te midden der hei, want de dorpen, waartoe het station behoort, liggen ook wel op een uur afstands. In de kleine wachtkamer heerschte de zelfde landelijke geest: daar stonden drie heeren in 't zwart, een er van met den burgemeesterlijken penning omhangen. Hij, burgemeester van Gilze en Rijen, moest het woord voeren tegen den Minister van Binnenlandsche Zaken, die uitgestegen was. Gelukkig maakte de man het kort. Hij zei, dat het voor de commissie uit den Raad van Gilze en Rijen een aangename taak was, als tolk der inwoners in de gelegenheid te zijn, om aan den Minister en verdere autoriteiten gevoelens van eerbied en hoogachting te kunnen betuigen en blijk te geven van hunne dankbare erkenning voor het groote voorrecht aan de gemeente te beurt gevallen, van opgenomen te worden in de heden geopende spoorweglijn. Hij eindigde met den wensch, dat 's-Hemels zegen op het thans begonnen groote werk rusten en de zorg der Regeering bekroond worden mocht met de bereiking van het doel: de verhoogde welvaart van ons gelukkig vaderland.

De muziek der Harmonie, die, vlak bij het station geplaatst, onophoudelijk doorblies, overstemde bij wijlen den burgemeester, die door den heer Thorbecke aldus werd beantwoord: „Mijnheer de burgemeester! Ik ben zeer erkentelijk voor de gevoelens van welwillendheid, die gij te kennen hebt gegeven. Ik wensch der gemeente geluk dat zij een der eersten is om te worden verbonden aan het spoorwegnet, dat pas in den beginne is en dat ik mij verblijde te kunnen openen en inwijken.“

't Station Gilze en Rijen is de eenige halte onderweg: een tiental minuten later zagen wij aan de huizen en akkers, dat we een bewoonde streek naderden en weldra bevonden we ons in Tilburg.

Hier stonden bij het aardige stationsgebouw, langs den spoorweg de leden geschaard der Tilburgsche Nieuwe Koninklijke Harmonie en die der drie boogschuttersgilden van Sint Joris, Sint Sebastiaan en Sint Dionysius. Al die gezelschappen hadden hunne banieren, vaandels, sjerpen en insigniën. 't Was een zonderlinge aanblik: die schutterskoningen, op borst en rug behangen met zilveren schilden, waarvan er sommigen uit de 16de en 17de eeuwen dateerkenden; die hoofdmannen met groote ovale zilveren borstplaten, waarop beelden van heiligen waren gedreven; die vijftigjarige leden met hunne gouden ringkragen; die roode en paarsche sjerpen, over den rechterschouder gedragen; die groote wapperende vaandels en banieren - al die overblijfselen, in één woord, van vroegere eeuwen, nu verdwaald op de Tilburgsche bur-

gers van 1863, die er met hunne goedge, trouw- hartige, zorgvuldig geschoren gezichten, hunne ronde hoeden en lange jassen zoo vreedzaam uitzagen! En dan niet te vergeten dien trommelslager van een der gilden, met zijn hoogen ronden steek, waarop een staande zwarte pluim, onvervalscht model 1816...

Bij het spelen der muziek van de Harmonie en het gejuich der gildebroeders, waren we uitgestegen en, terwijl we ons schier verdrongen onder de veranda van het natuurlijk ook met vlaggen en wimpels versierde stationsgebouw, van 't welk ons het „WELKOM“ tusschen de wapens van Breda en Tilburg toelachte, werd de Minister van Binnenlandsche Zaken aangesproken door den heer J. H. A. Diepen, vice-president van de Kamer van Koophandel en wethouder der gemeente Tilburg, die den burgemeester, reeds sedert geruimen tijd ongesteld, verving. De heer Diepen bracht den Minister hulde namens de inwoners van Tilburg, die met erkentelijkheid het tot stand gekomen rijks- werk aanschouwden - een werk, dat een nieuw bewijs opleverde, hoe ook in Nederland trotsche plannen kunnen worden ontworpen en volvoerd."

Schade.

SCARBOROUGH 1962.

Dat het optreden van een twintigtal afgevaardigden van de Federatie van Noordbrabantse Schuttersgilden in Engeland in 1960 is ingeslagen, blijkt wel uit het feit, dat dit jaar wederom een groep is uitgenodigd, welke weer op buitengewone wijze het gildewezen in het bijzonder en Nederland in het algemeen hebben hoog gehouden. Van alle vijf Kringen gingen vertegenwoordigers mee en onze Kring vaardigde af hoofdmann Vermelis (als koning), Tilburg, Frans Louwers (A-vendelier), Oirschot, Frans van de Wouw (A-vendelier), Moergestel.

Op de foto ziet U de pas gekozen koningin op het strand te Scarborough. Links Alphons Niessen, voorzitter Kring „Peelland“, rechts koning Vermelis, St. Joris Tilburg.

De Bisschopswijding van Mgr. Bluysen

Volgens zeer oud gebruik hebben alle belangrijke plechtigheden te 's-Hertogenbosch plaats gevonden met medewerking en vaak regeling van de Brabantse Schuttersgilden, wier Gildebroeders uit alle hoeken van ons gewest opkwamen om hun taak te verrichten. Zo werd de wijdeling, Mgr. Bluysen, van het Bisschoppelijk paleis afgehaald en geëscorteerd naar de basiliek van St. Jan, door een bonte groep, die de vijf kringen van onze Federatie vertegenwoordigden.

Uit de aard der zaak was het Bestuur van onze Kring, waarvan het Gilde St. Joris te Tilburg deel uitmaakte en dat Mgr. Bekkers onder zijn leden mag tellen, volledig aanwezig. Ook verschillende functionarissen van het Federatiebestuur, aangevoerd door Jhr. Mr. R. A. van Rijckevorsel, voorzitter, gaven acte de présence. Voor bijzonderheden betreffende de indrukwekkende plechtigheid verwijzen wij naar vorenstaand artikel.

Voor het Bisschoppelijk paleis werd een spontane receptie met vendelgroet door de Gildebroeders gebracht, welke na de officiële intocht werd gehouden. Maar Mgr. Bekkers en zijn nieuwe Coadjutor bleven buitenstaan; Monseigneur riep: „Nu zijn we eindelijk onder elkaar”, waarbij wij een hernieuwde vendelgroet zagen, zoals zelden medegemaakt.

Mgr. Bluysen hield een hartelijke toespraak, waarbij hij de Gildebroeders van harte dankte, doch het Gildewezen als zodanig slechts oppervlakkig kende. Z. E. verklaarde gelukkig te zijn op dit punt de beste leermeester te hebben, die men maar kan denken, de bisschop zelf. Het gejuich was niet van de lucht: het was weer een echt Brabantse feestdag, want onze Gilden leven voor God, Kerk en Vaderland en als er

zich een gelegenheid voordoet om dit te tonen, dan was dit zeker de gebeurtenis, die wij hierboven hebben beschreven.

Red.

IN MEMORIAM

10 mei is 'n datum, welke gedachten oproept aan een tragisch vaderlands gebeuren.

Dit jaar is 10 mei 'n datum, welke in Oirschot ook z'n tragiek had.

10 mei 1962 overleed Antoinette Peeters-de Kroon, de echtgenote van Jan Peeters, in leven Hopman van Gilde Sint Sebastiaan te Oirschot.

Wat een familie-tragiek!

Haar doodsprentje spreekt van „een op-eenstapeling van leed” en memoreert daarbij Mientje Peeters, die haar ouders enkele jaren voorging naar 's levens einddoel.

Het is geen gebruik overleden echtgenoten van gildebreeders in „De Gildetrom” te herdenken.

Ons blad telt toch reeds veel (te veel!) „in memoriams”.

Dit tragisch gebeuren geeft echter alle recht op 'n woord, gewijd ter nagedachtenis. Maar wat vermogen woorden bij zulk een loop van 't leven!

„Loop van 't leven”?

„Levensloop” dus?

Hier kan, moet, men helaas spreken van „stervensloop”.

Antoinette de Kroon, de fiere brouwersdochter uit een gezeten geslacht.

Jan Peeters, d'n mulder.

„Mulder” en „brouwerin”, wat 'n puik samengaan.

Vroeger behoorden zo'n geslachten tot de voornaamsten van het dorp.

In het landelijke Oirschot nu nog.

Wat 'n perspectief bood zo'n huwelijk!

O.L. Heer „stoort” zich echter niet aan perspectief!

Hij ziet verder!

Hij kijkt er door- en overheen!

Wij, speciaal wij gildebreeders, moeten 't hoofd buigen en Zijn Macht, Zijn Grootheid erkennen.

Hij weet 't bêter, wêét 't beter!

Ik kan weer over Jan aan het schrijven gaan, maar neen, met Jan ben ik „afgewerkt”, alhoewel men er nooit mee „afgewerkt” geraakt.

Antoinette was geen gildelid, wel 'n voornaam „lid”, 'n gewichtig „deel” van ons guld.

Zij leefde mee, beleefde 't mee en was

steeds vol belangstelling als het de guld betrof.

Zij was er immers aan-getrouwd niet-waar!

Het is pas geweest (mogelijk in de notulen van de guld na te gaan) dat Jan zei: „nooit heb ik zoveel „kijves” gehad als met 't Landjuweel in 1951”.

Och ja, zo gaat dat.

Men hoeft zo'n gezegdes niet te verbloemen.

Als 't tegendeel zich voorgedaan had was 't onwezenlijk.

't Lijkt anders, maar zo'n ontboezeming drukt in dit geval uit, dat Antoinette begaan was met de guld en met haar belevenissen.

Zo was 't ook.

Zij hield van Jan z'n guld, zij hield van 't Oirschotse.

Hoe rijkelijk werden wij steeds bij 't uithalen van de Hopman door haar toebedeeld. Hoe kon zij als gastvrouw tussen haar „gildegelovenden” rondgaan om te zien, dat het niemand aan iets ontbrak.

Ja zij behoorde, zij was bij Sint Sebastiaan.

'n Memoriam eindigt, behoort te eindigen, met woorden van deelneming, van troost tot de achtergeblevenen.

Dat lijkt mij zo weinig zeggend; hoe goed ook bedoeld; 't is zo formalistisch.

Ik wil 't anders proberen.

Eerst waart ge met z'n vijven.

Nu bent ge met z'n tweeën.

Daarin zijt ge nu nog rijk!

Zoon en dochter van Jan Peeters en Antoinette de Kroon.

Zorgt dat ge dat steeds blijft.

Dat zult ge, dat weet ik.

Zet 't goede van je ouders voort.

Leeft zo voort.

Waar ge ook zult vertoeven, wat ge zult presteren in 't leven: vergeet (och, ik behoef 't eigenlijk niet te zeggen, zo zijt ge), vergeet 't Oirschotse, 't gemoeidelijke, 't gildische niet!

Dan vaart ge wêl.

Dat hoopt 't Gilde van Sint Sebastiaan.

't Gilde van je ouders.

Hopmans-Deken

Th. v. d. LOO, Jr.

IN MEMORIAM
HUBERTUS VAN ELDEREN

Op 10 augustus ontviel ons onze oudste gildebroeder Hubertus (Bartje) van Elderen in de gezegende leeftijd van 84 jaar. De overledene was een gildebroeder van het goede slag: trouw, vol ijver, altijd behulpzaam en hij zwoer bij zijn gilde. Ook in het openbare leven had hij grote verdiensten. Jaren was hij lid van de gemeenteraad en bestuurslid van de K.A.B., doch zijn gilde lag hem het meest na aan het hart. Zelden ontbrak hij op gildevergaderingen of -dagen, welke hij nog een drietal jaren geleden medemaakte. Zijn vurigste wens was om door zijn gildebroeders ten grave te worden gedragen, hetgeen ook met volledige gildeer is geschied.

Moge de H. Hubertus, zelf patroonheilige van een gilde, zijn voorspraak zijn bij de Grote Hoofdman.

Red.

DE KEURING VAN HET GILDE-ZILVER.

Bij de beoordeling van het Gilde-zilver, en in het bijzonder van het best onderhouden Gilde-zilver, dient de Jury er op toe te zien, dat het zilver op de juiste manier is onderhouden, terwijl nauwlettend wordt toegezien op eventuele beschadigingen. Vele Jury's zijn het er over eens, dat de wijze, waarop het oude zilver wordt bewaard, dikwijls aanleiding geeft tot beshadigingen; daarbij komt nog, dat de koningen, resp. zilverdraggers, de zo kostbare schilden zo slecht bevestigd hebben op hun schilden, dat deze bij iedere beweging over elkaar krassen en tengevolge daarvan zelfs worden verloren.

Ook het onderhoud van het zilver vereist de nodige aandacht, waarbij speciaal gelet moet worden, of de bevestiging aan het schildvest soliede is. De beste raadgeving is af en toe het advies van een zilversmid in te winnen, opdat deze kostbare oude voorwerpen de zorg krijgen, die ze verdienen.

Deze toelichting is van de hand van de Heer J. M. Hagemeijer, arts te Oirschot.

Red.

EN NU „DE GILDETROM”.

Wij zijn nu aan de achtste jaargang van „De Gildetrom”, ogenschijnlijk een eenvoudig periodiek, maar waar heel veel werk aan vast zit. Reeds eerder heb ik gememoreerd, dat de laksheid van vele secretarissen ons dwingt te veld te gaan om eindelijk eens antwoord op onze brieven, meestal verbandhoudend met de uitslagen van een bepaald Gildefeest te verkrijgen. Dit kost veel tijd en kilometers, terwijl men bovendien het risico loopt, dat de betrokken figuur niet thuis is en, wat ook gebeurd is, zelf geen verslag gemaakt heeft.

In het verkorte nummer van „De Gildetrom”, dat ook weer niet met Pasen op tijd kon zijn, omdat de H.H. functionarissen niets van zich lieten horen, heb ik geschreven, dat ik voortaan weiger om als postbode te fungeren. Zeer zeker zijn er Gilden, die prompt antwoorden en waarmede wij prettig samenwerken. Maar er zijn ook Gildebroeders, die „De Gildetrom” te duur vinden, doch wel borreltjes drinken, waarvan een heel abonnement driemaal zou kunnen worden betaald. Ik begrijp deze mentaliteit niet. Acht jaar heb ik nu veel tijd en kosten aan ons krantje besteed, maar als deze aangelegenheid zo doorgaat, en ik moet steunen op een paar goed geleide Gilden, dan scheid ik er uit. Iedereen, die in het verenigingsleven een beetje bekend is, weet, dat het werk op een paar mensen neerkomt, die dit ook gaarne doen. De rest van het gezelschap vindt dit even gewoon, als de dagelijkse gang van zaken.

Wanneer „De Gildetrom” moet blijven bestaan en velen zullen dit van harte toejuichen, dan dient er toch een regeling te komen, dat het blad zich zelf bedruipt. Momenteel gaat er dik geld bij en ik wens niet, dat er eindeloos een beroep gedaan wordt op de portefeuille van een aantal toegewijde Gildemannen.

Ik stel thans pertinent aan de orde, dat de Gilden zich moeten uitspreken en ook, wanneer dit positief uitvalt, de financiële zijde wensen te dragen. Dit geval zal ik met cijfers op de komende Jaarvergadering te berde brengen. Als enige Kring hebben wij een redelijk blad met goede medewerkers en bedrukking op goed papier, wat voor onze Kring een soort geschiedschrijving kan zijn. Ik weet, dat vele Gildebroeders de nummers bewaren en zelfs inbinden, maar van de wind kunnen wij niet leven en als de gehele Kring niet massaal meedoet, dan zal ons blad ten dode opgeschreven zijn, tenzij er iemand gevonden wordt, die de tekorten voor zijn rekening wil nemen. Dit is natuurlijk fout. Als Gildebroeders moeten wij niet leven op de zak van een paar enthousiaste mensen. Deze zaak is een kwestie voor ons allen, en wij dienen daar naar vermogen aan bij te dragen. Dit is onherroepelijk de laatste waarschuwing. Bedenkt wel, dat het contact tussen Gildeoverheden en Gildebroeders, de mededelingen over lief en leed, de aankondigingen van op handen zijnde gebeurtenissen, ons allen tezamen bindt. Natuurlijk kunnen we ook een stencil uitgeven, maar wat betekent dat in ons Gildeleven? Als Gij niet vlot Uw medewerking verleent, dan zal ondergetekende zijn functie neerleggen en hij wil wel eens zien, wie dit geval overneemt.

Wij mogen ons verheugen over het feit, dat onze Kring bloeit en we zijn er trots op, dat wij ook vele jonge mensen in ons midden hebben. Afgezien van de verdiensten van de andere Kringen in de Federatie, meen ik toch wel, dat de Kring „Het Kwartier van Oirschot” niet slecht voor de dag komt. Daarom zou ik zo gaarne ons blad in stand houden, maar de liefde kan niet van één kant komen. Het is toch te gek, dat wij bepaalde Gilden moeten verplichten om twee abonnementen te nemen, terwijl er ook zijn, die er vijftig of zestig hebben. Nogmaals, de beslissing zal vallen op de Jaarvergadering.

Red.

OP BEZOEK BIJ EEN GILDE, DAT TWEË JAAR BESTAAT

Het „St. Sebastiaangilde” te Keerbergen in België gaf op 3 juni een Groot Brabants Gildefeest, op de echte Belgische manier, opgeluisterd door tal van gilde-zusters in een schilderachtige kledij. De gildebroeders zijn er gauwer mee klaar, want ze dragen allemaal een blauwe kiel met rode das en boerenpet. Als steeds waren de „dansmaatschappijen” doorlopend in actie, doch er werd ook volop gevendeld, getromd en geschoten.

Nederland was vertegenwoordigd door het Gilde „St. Nicolaas” te Valkenswaard en „St. Sebastiaan en St. Barbara” te Moergestel, welk laatste gilde de eer te beurt viel de vendelgroet te mogen brengen aan de gouverneur van Brabant, alsmede Dr. Verbesselt, de opperhoofdman van de Hoge Gilderaad van Brabant, de eerste opperdecken J. Lambrechts uit Haacht en de opperdekens Graaf R. de Liedekerke en notaris Wielant. Het geheel leek wel een Breugheliaanse kermis, het weer was prachtig en de stemming opvallend hartelijk en gezellig. Hieronder volgt een artikeltje van de hand van Joris Lambrechts, de gewesthoofdman en eerste opperdecken van de Hoge Gilderaad over de Keerbergse Gilde:

„De Keerbergse Gilde.

Hoe het is begonnen? Er bestond al een hele tijd een Vriendenkring in Keerbergen, die de gewoonte aangenomen had jaarlijks een of meerdere malen bijeen te komen om eens duchtig te eten en aldus de vriendschapsbanden aaneen gesloten te houden.

Op zekere bijeenkomst bracht de energieke Frans Orgelt een voorstel ter tafel om de reeds lang verdwenen St. Sebastiaangilde van Keerbergen opnieuw op te richten.

Kort daarop, einde 1960, kreeg ik een uitnodiging om deel te nemen aan een pensensouper en om terzelfdertijd een woordje uitleg te verschaffen over het gildeleven in het algemeen en dit van Haachtse Gilde in het bijzonder.

Het resultaat was verbluffend, alle aanwezigen voelden onmiddellijk de gildegeest in hun tintelen. Wat zich toen openbaarde in enkele uren tijds is uitgegroeid tot de thans stevige en goed georganiseerde gilde. Hoofdman Orgelt mag reeds met fierheid terugblikken op het reeds gepresteerde werk.

Ik wens de simpatieke „Susse” en zijn gilde goed heil en dat hij op de ingeslagen weg moge verder gaan.

De Gewesthoofdman,
JORIS LAMBRECHTS

Het gehele gildefeest werd opgenomen door de Vlaamse televisie.

Red.

Mededelingen

Alle secretarissen gelieven voor de goede orde zo spoedig mogelijk juiste naam en adres aan de redactie in te zenden. Het is gebleken, dat de laatste jaren nogal wat veranderingen zijn opgetreden, waardoor vertraging in de toezending van het blad ontstaat.

Vriendelijk wordt verzocht in de toekomst bij wijzigingen zulks **direct** kenbaar te maken. Dringend wordt verzocht om de achterstallige contributies en boeten omgaand te voldoen aan de heer J. van Loon, Karel Doormanlaan 40 te Oirschot en **niet** te wachten tot de Jaarvergadering.

Achterstallige abonnementen op „De Gildetrom” eveneens zo spoedig mogelijk voldoen aan de Heer M. A. P. Adriaans, Kloosterstraat 9 te Goirle. Giro 1139459.

Laat toch ieder gilde trachten tenminste één advertentie voor „De Gildetrom” in eigen kring te werven. Het is de enige manier om ons blad in stand te houden. Prijzen der advertenties: $\frac{1}{4}$ pagina fl. 15.—, $\frac{1}{2}$ pagina fl. 30.—, hele pagina fl. 50.— per nummer.

Bijdragen voor het Najaarsnummer worden gaarne ingewacht vóór 15 oktober a.s.

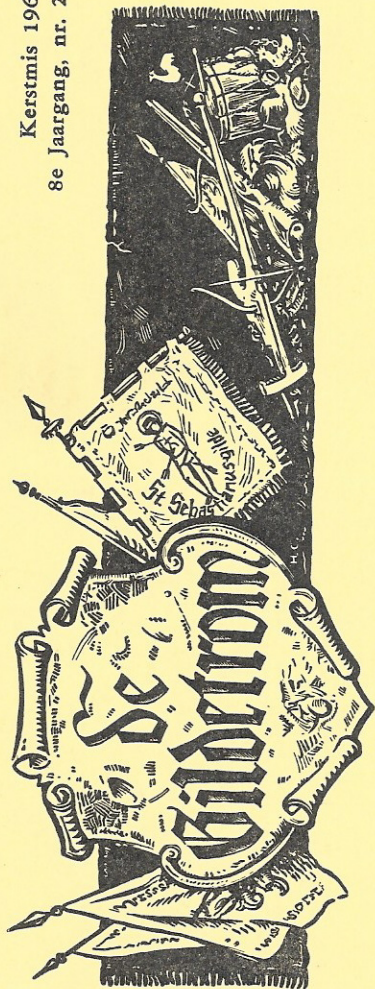
Vragenbus: Eenieder, die iets wil weten omtrent bijzonderheden aangaande het gildewezen kunnen hun wensen kenbaar maken aan de redactie, waarop in het eerstvolgende nummer zal worden geantwoord.

Voor de
moderne lijn
in Uw drukwerk

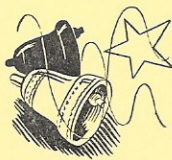

Hoogvensestraat 163
Tel. 25444, Tilburg

Kerstmis 1962
8e Jaargang, nr. 25

Het bestuur van de Kring het Kwartier van Oirschot
de redactie en de drukkers van „de Gildetrom”,
wensen alle Gildebroeders uit ons gewest een

*Gelukkig Kerstfeest en
een Zalig Nieuwjaar*

Wegens ziekte van de drukker en overbelasting van de beschikbare redactionele tijd,
zien wij ons tot onze spijt genoodzaakt het kerstnummer, waarin het voorwoord, geschreven is
door de Doorn. en Hoogerw. Heer Willibrord, Abt van de Cisteriënzer Abdij O.L.V. van
Koningshoeven te Tilburg rondom Nieuwjaar te doen verschijnen.

van de N. C. B.

Tilburg, Spoorlaan 50, Tel. 20080 (04250)